

Załącznik do Uchwały nr XXII/109/2020
Rady Powiatu w Węgorzewie z dnia 27.08.2020 r.

POWIAT WĘGORZEWSKI

PROGRAM

PROMOWANIA I WDRAŻANIA PRAWDŁOWYCH METOD

WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI

W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ

W RODZINIE W POWIECIE WĘGORZEWSKIM

NA LATA 2020 – 2024

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
WĘGORZEWO 2020**

WPROWADZENIE

Dzieciństwo i rodzina w życiu człowieka odgrywają bardzo ważną rolę. Istotne jest zatem to, co dziecko „spotyka” na swojej drodze już w pierwszych latach życia. Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która stanowi fundament społeczeństwa. Jest środowiskiem wyjściowym dla dziecka. Wychowanie i zwyczaje panujące w rodzinie mają wpływ na to, jakim człowiekiem w przyszłości będzie dziecko.

Do prawidłowego rozwoju, bez zakłóceń czy blokad potrzebna jest atmosfera pełna miłości, akceptacji, zrozumienia, pomocy i poważnego traktowania ze strony rodziców. Rodzina powinna być zdolna otoczyć swoich członków opieką i dać im poczucie bezpieczeństwa.

Wpływ na rozwój dziecka mają: wychowanie, tradycje oraz zwyczaje panujące w rodzinie. Środowisko rodzinne jest podstawowym środowiskiem wychowawczym kształtującym psychikę dziecka, warunkującym jej rozwój, zachowanie dziecka.

We współczesnym świecie, niestety, nie zawsze można obserwować pozytywną atmosferę rodzinną. Poprzez zjawiska społeczne, ekonomiczne, które mają aktualnie miejsce (głód, bezrobocie, ubóstwo, choroby cywilizacyjne) wiele rodzin boryka się z trudem otaczającej rzeczywistości. Nie wszystkim udaje się opanować trudne sytuacje, czego konsekwencją może być wyuczona bezradność, narastające napięcie i frustracja. Brak umiejętności radzenia sobie z rzeczywistością i negatywnymi emocjami może wzmacniać nieprawidłowe zachowania u członków rodziny. Wówczas taka rodzina będzie rodziną dysfunkcyjną, która w sposób niedostateczny rozwiązuje problemy życia codziennego i wypełnia swoje zadania i obowiązki wobec dziecka, obciążając go tym samym nieefektywnym sposobem radzenia sobie z problemami czy kryzysami. Zarówno u dzieci i młodzieży, jak i w dorosłym życiu może to prowadzić do wzrostu zachowań demoralizujących, przestępczych, których instrumentem będzie przemoc.

Ze względu na ból, strach i upokorzenie, jakiego doznają dzieci, które są ofiarami przemocy jak i z powodu długoterminowych konsekwencji doświadczania przemocy konieczne jest przeciwdziałanie jej.

Organizuje się je najczęściej w trzech strefach:

- ***pierwsza to działania interwencyjne*** - polegające na uniemożliwieniu dalszego krzywdzenia dziecka i udzieleniu mu pierwszej pomocy. Tę pierwszą i natychmiastową pomoc winni udzielać specjaliści,
- ***druga strefa to działania terapeutyczno-lecznicze*** zmierzające do zminimalizowania i usunięcia doznanych urazów i krzywd. Samo wykrywanie krzywdzenia dziecka ma sens wtedy, gdy idzie za tym szybkie leczenie, co nie zawsze jest możliwe, gdyż nie ma u nas wystarczającej liczby odpowiednio wyszkolonych terapeutów, a i rodzice niechętnie poddają się procesowi leczenia,

- trzecia strefa przeciwdziałania przemocy to profilaktyka, która ze względu na narastanie zjawiska przemocy wobec dziecka wydaje się, że jest ona najlepszym sposobem chroniącym je przed skrzywdzeniem. Jej główną zaletą jest to, że pozwala zapobiec przemocy, a więc uchronić dziecko przed jej doświadczaniem, głównie dzięki popularyzacji wiedzy o omawianym zjawisku, sposobach rozpoznawania przemocy i wyrobieniu umiejętności przeciwstawiania się jej.

Wobec powyższego, polityka społeczna pokazuje potrzebę i podejmuje działania profilaktyczne w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej tak, aby zmniejszyć lub zapobiec występowaniu niepożądanych zachowań przemocowych w rodzinach, zwłaszcza wobec jej najbardziej bezbronnych członków –dzieci.

Mając na uwadze fakt, iż pomoc dziecku i rodzinie doświadczającej przemocy wymaga współpracy wszystkich instytucji, które są odpowiedzialne za udzielanie wsparcia i pomocy dziecku i rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie opracowało zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020, poz.218) ***Powiatowy Program promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie węgorzewskim na lata 2020-2024.***

SKUTKI PRZEMOCY

Przemoc nie jest rozwiązaniem ani problemów wychowawczych, ani też wzajemnych konfliktów. Nie jest nawet rozwiązaniem problemów osobistych sprawcy. Przemoc niczego mądrego nie uczy nawet wtedy, gdy popełniana jest przez autorytety. Nie uczy poprawnych zachowań, nie wzmacnia psychicznie ofiary, nie buduje zdrowych więzi międzyludzkich, nie ułatwia życia jej uczestnikom i nie poprawia zdolności adaptacyjnych jednostki. Przemoc realizuje wyłącznie interesy sprawcy, jednak na krótki czas.

Bezpośrednią reakcją ofiar na przemoc najczęściej jest krzyk, płacz, groźby, próba zastraszania agresora, ukrywanie się, unikanie go, ucieczki, bójka z agresorem, w przypadku małżeństw zagrożenie rozwodem, wzywanie policji, ucieczka do rodziny, przyjaciół, schroniska czy do noclegowni.

Dzieci doświadczające przemocy są postrzegane przez społeczeństwo, jako niezdolne do rozluźnienia, tłumiące żywe reakcje emocjonalne, krnąbrne, przejawiające wzmożoną czujność. Dzieci dotknięte przemocą w rodzinie często odczuwają dolegliwości somatyczne, np. bóle głowy, bóle żołądka, moczenie nocne. Ich ogólny stan zdrowia jest zły. Dzieci żyjące w skłóconych rodzinach, w których rodzice używają wobec siebie przemocy, nie będą potrafiły zbudować związku opartego na miłości i szacunku, ponieważ dla nich naturalną sytuacją będzie ta, znana z domu rodzinnego.

SKALA ZJAWISKA

Według danych przekazanych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Węgorzewie w okresie od stycznia do grudnia 2019 roku liczba otrzymanych formularzy Niebieskich Kart wynosiła ogółem 52, liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty wynosiła 46, w tym 4 gdzie występowała przemoc psychiczna, 5 gdzie występowała przemoc fizyczna, 46 przypadków przemocy fizycznej i psychicznej, 4 przemoc seksualna.

Dane za 2019 rok ofiary przemocy – osoby niepełnoletnie:

Liczba osób korzystających z pomocy psychologa: 12
Liczba osób korzystających z pomocy pedagoga : 39
Liczba wysłanych do Sadu wniosków o wgląd
w sytuację małoletnich dzieci: 12
Liczba dzieci korzystających z pomocy terapeuty rodziny : 4
Liczba dzieci korzystających z zajęć socjoterapeutycznych: 1
Liczba dzieci korzystających z zajęć korekcyjno-kompensacyjnych : 2
Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganem rozwoju (SOSW) : 1

Z danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Budrach wynika, że w roku 2019 liczba prowadzonych Niebieskich Kart wynosiła 11- gdzie występowało zjawisko przemocy. Natomiast w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pozezdrzu od początku 2019 roku pomocy udzielono 8 rodzinom, gdzie występowała przemoc i była sporządzona Niebieska Karta.

W związku z powyższymi danymi, w celu poprawy efektywności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych skutków i następstw długofalowych, konieczne jest opracowanie i realizacja skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz zwiększenia dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców.

CELE PROGRAMU

Cel główny:

Celem programu jest ograniczenie skali przemocy oraz skutków stosowania przemocy Powiecie Węgorzewskim poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w rodzinach dotkniętych lub zagrożonych przemocą domową.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie kompetencji i umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania kryzysów, poprawy relacji interpersonalnych w rodzinach dotkniętych i zagrożonych przemocą domową.
2. Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich, metod i form wychowania, radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci.
3. Propagowanie pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych w społeczności lokalnej.
4. Informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy w ze strony instytucji i organizacji pozarządowych w sytuacjach kryzysowych.
5. Spotkania tematyczne dla pracowników instytucji działających na rzecz pomocy rodzinom zagrożonym przemocą oraz na rzecz zwalczania i zapobiegania przemocy w rodzinie

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym założeniem Programu jest prowadzenie działań profilaktycznych, które mają na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci, które przebywają w rodzinach zagrożonych przemocą. Celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań, polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy.

Aby zmniejszyć skalę zjawiska przemocy w rodzinie, należy zwiększyć dostępność pomocy ofiarom przemocy, ale również zwiększyć skuteczność działań interwencyjnych i oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc oraz podnieść świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Nieodzownym elementem jest wskazanie następstw przemocy doświadczonej w dzieciństwie. Należy ukazać dzieciom i młodzieży wartość każdego człowieka i zdrowy model rodziny. Należy wspierać rodziców i wychowawców nastolatków w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą. Nauka umiejętności lepszego porozumiewania się, refleksja nad własną postawą wychowawczą, wymiana doświadczeń, to małe kroki ku głębszej relacji, która daje zadowolenie oraz poczucie wzajemnej bliskości. To także nauka dialogu i kształtowanie więzi opartych na wzajemnym szacunku. Ucząc umiejętności otwartego porozumiewania się w rodzinie,

program ten przyczynia się do budowania silnej więzi między rodzicami a dziećmi, co sprawia, że jest on także programem profilaktycznym.

Budowa programu oparta została na założeniach:

- *wpierania rodziny, a nie jej wyręczenia,*
- *wzmocnienia potencjału społeczności lokalnych i rodziny,*
- *szybkiego reagowania na problemy występujące w rodzinie oraz kierowania do niej odpowiednich form pomocy,*
- *skoordynowania działań instytucji, służb, organizacji i osób udzielających pomocy rodzinie.*

DZIAŁANIA PROWADZONE W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU

I. Udzielenie wsparcia i pomocy rodzinie, w tym będącej w sytuacji przemocy domowej

Zadania:

- wspieranie rodzin, udzielenie ustawowej pomocy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej,
- rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- wspieranie rodzin we wzmocnieniu i odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez: pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne – psychologiczne, prawne i terapeutyczne,
- udział i organizacja Tygodnia Ofiar Przestępstw w tym przemocy domowej,
- organizacja Otwartych Drzwi w ramach kampanii *Białej Wstążki*

II. Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą.

Zadania:

- organizacja festynu promującego rodzicielstwo zastępcze połączonego z obchodami Dni Rodziny,
- monitorowanie środowisk zagrożonych przemocą domową,
- skoordynowanie i kompleksowa pomoc ze strony wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie – udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych,
- zapewnienie poradnictwa specjalistycznego w ramach Powiatowo -Gminnego Punktu Interwencji Kryzysowej w Węgorzewie,
- współpraca z Ośrodkami Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem, Komendą Powiatową Policji w Węgorzewie, Placówkami Oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

III. Propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich

Zadania:

- wspieranie programów profilaktycznych i edukacyjnych poszerzających wiedzę o wychowaniu dzieci i młodzieży,
- wpieranie inicjatyw służących budowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich,
- propagowanie i inicjowanie działań przygotowujących do prawidłowego wychowywania dzieci,
- wpierania rodzin zagrożonych dysfunkcjami, poprzez: zapewnienie wsparcia rodzicom mającym problemy wychowawcze z dziećmi- poradnictwo socjalne i specjalistyczne w ramach Powiatowo -Gminnego Punktu Interwencji Kryzysowej w Węgorzewie, zapewnienie wsparcia dla dzieci mających problemy wychowawcze i edukacyjne poprzez współdziałanie z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

IV. Zapewnienie usług poradniczych, wspierających i edukacyjnych dla wszystkich rodzin.**Zadania:**

- rozwijanie lokalnej infrastruktury informacyjnej, edukacyjnej i terapeutycznej wspomagającej rodzinę w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- konsolidacja podmiotów działających w społeczności lokalnej na rzecz dziecka i rodziny, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU

- Realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku,
- Zwiększenie świadomości społecznej związanej z zagrożeniami, jakie płyną z przemocy w rodzinie,
- Poprawa kondycji rodzin,
- Zmniejszenie skali występujących zjawisk o charakterze dysfunkcyjnym,
- Zmniejszenie liczby umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej, specjalistycznych ośrodkach wsparcia i innych ośrodkach wychowawczych,
- Mniej osób chorych, mniej zaburzeń psychicznych, mniej obrażeń oraz zaburzeń somatycznych.

PARTNERZY/ADRESACI PROGRAMU

Współrealizatorami programu w ramach działań własnych wynikających z ustaw, rozporządzeń czy statutów są: Starostwo Powiatowe w Węgorzewie, Placówki Oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie, Sąd, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Kuratorzy Sądowi, Urząd Pracy, Ośrodki Pomocy Społecznej oraz rodziny zastępcze z powiatu węgorzewskiego.

PROGRAMEM ZOSTANĄ OBJĘCI

- rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- rodziny dotknięte przemocą:
 - ofiary przemocy;
 - sprawcy przemocy
- rodziny niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo

- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym

- osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i niedostosowane społecznie

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie realizowany w ramach ustawowych i statutowych działań i obowiązków jednostek organizacyjnych. Program nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych, ale dopuszcza dodatkowe działania w przypadku uzyskania dofinansowania zewnętrznego.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie odpowiada między innymi za koordynację i efektywne działania wszelkich instytucji zajmujących się wsparciem rodziny oraz działających na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej.

Powiatowy Program Profilaktyczny zakłada tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci, rodzin a przede wszystkim ofiar przemocy w rodzinie. Podstawowym celem niniejszego programu jest zmniejszenie skali przemocy w rodzinie w powiecie węgorzewskim poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w rodzinach z tzw. grupy ryzyka. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań, które mają na celu udzielenie specjalistycznej pomocy ofiarom, jak również promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów konieczna będzie współpraca różnych instytucji, placówek i organizacji pozarządowych, które swoimi działaniami wspierają osoby i rodziny doświadczające przemocy domowej.

Zakładając, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk destrukcyjnych oraz poprawy kondycji rodzin.

SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie Programu będzie realizowane przy pomocy sporządzanej sprawozdawczości z wykonywania zadań PCPR w Węgorzewie.

Efekty Programu są trudno mierzalne dlatego też nie jesteśmy w stanie podsumować ich realizacji. Ocena programu będzie prowadzona poprzez wykazanie konkretnych działań. W połowie trwania powyższego Programu przewidujemy spotkania, konsultacje i narady z partnerami programu w celu wypracowania wspólnych wniosków i działań profilaktycznych.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od potrzeb.

